

Bárd Petra

BESZÁMOLÓ

A “Terrorizmusra adott alkotmányos válaszok: fókuszban a titkos információgyűjtés és felügyelete” c., Firenzében, 2009. november 12-13-án tartott workshopról

A firenzei Európai Intézet Egyetem, a Nemzetközi Alkotmányjogi Egyesület “Terrorizmusra adott alkotmányos válaszok” c. munkacsoportja szervezésében, Martin Scheinin, az ENSZ terrorizmusért és emberi jogokért felelős főképviseleje meghívására 2009. november 12-13-án kutató jogászok a firenzei egyetemen tartottak megbeszélést “Terrorizmusra adott alkotmányos válaszok: fókuszban a titkos információgyűjtés és felügyelete” (“Constitutional Responses to Terrorism: Focus on Intelligence Agencies and their Oversight”) címmel. A firenzei workshop a 2010 decemberében Mexico City-ben tartandó nemzetközi alkotmányjogi világkonferencia előkészülete is volt egyben. Magyarországot dr. Ráta Balázs és én képviseltem.

November 12-én reggel 9 órakor a festői dombon elhelyezkedő Európai Egyetem Intézet konferenciateremnek átalakított kápolnájában találkoztunk a workshop szervezőivel és résztvevőivel. **Martin Scheinin**, aki egyben az EUI professzora is és kutatási asszisztense **Mathias Vermeulen** 9 és 11 óra között bevezető előadást tartottak. **Akiko Ezima** a japán titkos információgyűjtés mikéntjét ismertette. Érdekes módon Japánban nincsenek titkosszolgálatok, ám számos kormányzati szerv folytat titkos adatgyűjtést. A japán szervek elsősorban amerikai egyesült államokbeli adatbázisokra támaszkodnak. **Konrad Lachmayer** az osztrák és német titkosszolgálatok alkotmányos kereteit hasonlította össze. **Carolina Cerda-Guzman** a francia titkosszolgálatok 2008-as újjászervezéséről beszélt és két sokat vitatott adatbázist ismertetett. Az Edvige az elítéltek és gyanúsítottal adatbázisa, amelyet egy 2008 júniusában hozott rendelet felhatalmazása alapján hoztak létre. A másik tárgyalt adatbázis a terrorizmus elleni harc nevében létrejött Cristina. **Federico Fabbrini** a bíróság szükségállapotban vagy rendkívüli állapotban betöltött szerepét vizsgálta meg. Tézisállítása szerint a bíróságok először óvatosan közelítik meg az alapjogok és a biztonság érdekében tett lépések kollíziójának kérdését, majd egyre bátrabban szembeszegülnek és megállt parancsolnak a más hatalmi ágak által bevezetett rendkívüli jogszabályoknak. **Emilie Hunter** az Egyesült Királyság terrorizmus ellenes jogalkotásának vadhajtásait ismertette egy konkrét ügy kapcsán.

November 13-án reggel kilenc órakor szintén két PhD hallgató előadásával kezdődött a workshop. Először **Maria Tzanou** ismertette az EU adatvédelemmel foglalkozó jogszabályait, különös tekintettel a Parlament és a Tanács 95/46/EK (1995. október 24.) irányelvére a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, az Európai Parlament és a Tanács 45/2001/EK rendeletére (2000. december 18.) a személyes adatok közösségi intézmények és szervek által történő feldolgozása tekintetében az egyének védelméről, valamint a Tanács 2008/977/IB kerethatározatára (2008. november 27.) a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés keretében feldolgozott személyes adatok védelméről. **Marina Lostal-Becerril** a baszk ETA terrorszervezetről és az egységes spanyol állam víziójának lehetetlenségéről, a baszk

függetlenségi törekvésekről, ezek kapcsán pedig a spanyol terrorizmusellenes jogszabályokról szólt. **Susana Sanchez** a spanyol titkosszolgálati rendszert ismertette.

Rátai Balázssal a terrorizmus elleni harc nevében folytatott titkos információgyűjtés adatvédelmi korlátait vizsgáltuk meg. Rátai Balázs vezette fel az előadást és vont le a következtetéseket, míg én az előadás közepén a kapcsolódó alkotmánybírószági határozatokat ismertettem (9/1992, 14/2004, 42/2005, és különösen 2/2007) **Nicola McGarrity** az ausztrál biztonságvédelmi szervezet keretrendszerét ismertette. Az ebédszünetet követően a New York University professzorával, Stephen Ellmann-nal és hallgatóival találkoztunk a modern technológia segítségével videokonferencia keretében. A posztgraduális képzésben résztvevő hallgatók a legkülönbözőbb, a terrorizmus elleni küzdelemmel kapcsolatos dolgozataik alaptételeit ismertették. Én egy 2008-as törvénymódosítással (FISA Amendments Act (FAA)) tárgyaló dolgozat kivonatát véleményeztem, amely a nemzetbiztonsági szolgálatnak csaknem korlátlan hatalmat ad a lehallgatásra. A törvényt az amerikai alkotmány 4. alkotmány-kiegészítése fényében vizsgáltuk.

A videokonferencia végén a további együttműködés lépéseit beszéltük meg a helyszínen tartózkodó és amerikai kollegákkal, különös tekintettel a 2010-ben Mexico City-ben tartandó alkotmányjogi világkonferenciára.

Másnap Scheinin professzor meghívására ellátogattunk San Casciano in Val di Pesa, ahol Niccolò Machiavelli száműzetésben megírta *A fejedelem* c. művét.

Dr. Bárd Petra